

การจัดให้มีศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตประจำชุมชน ประจำปี 2553

(USO NET : ศูนย์เรียน รู้ เล่น)

1. ที่มา

ภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมายมาตรา 17 และมาตรา 18 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม 2544 ให้อำนาจคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคม (กทช.) ในการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมต้องจัดให้มีบริการโทรคมนาคม เพื่อนำไปสู่การจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานที่มีคุณภาพแก่คนไทยในทุกพื้นที่ของประเทศ โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบท พื้นที่ซึ่งมีบริการไม่ทั่วถึงหรือไม่เพียงพอแก่ความต้องการ และรวมไปถึงการจัดให้มีบริการสำหรับคนพิการ เด็ก ผู้สูงอายุ ผู้มีรายได้น้อยและผู้ด้อยโอกาสในสังคม โดย กทช. ได้ดำเนินการออกประกาศ เรื่องหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับลงวันที่ 3 สิงหาคม 2548 และ 1 ตุลาคม 2552 และ ประกาศเรื่อง แผนปฏิบัติการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคมประจำปี 2553 ฉบับลงวันที่ 11 ธันวาคม 2552 เพื่อกำหนดแนวทางเกี่ยวกับการดำเนินการส่งเสริมการขยายบริการโทรคมนาคมพื้นฐานให้ครอบคลุมทั่วถึง โดยที่ในปี 2553 มีเป้าหมายและภารกิจที่มอบหมายให้ผู้รับใบอนุญาตต้องดำเนินการประการหนึ่ง คือ การจัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ตประจำชุมชน ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข ที่ กทช. กำหนด

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อส่งเสริมให้มีการจัดตั้งศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตประจำชุมชน ในพื้นที่ชนบททั่วประเทศ รวมถึงชุมชนผู้มีรายได้น้อย เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสในการเข้าถึงบริการโทรคมนาคมและข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ได้อย่างทั่วถึง

2.2 เพื่อสร้างโอกาสและลดอุปสรรคในการเข้าถึงบริการโทรคมนาคมของผู้ใช้บริการในพื้นที่ชนบท โดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมายทางสังคม เช่น เด็ก คนพิการ ผู้สูงอายุ ผู้มีรายได้น้อย

2.3 เพื่อพัฒนาศักยภาพและทักษะความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการประยุกต์ใช้งานด้านเทคโนโลยีและการสื่อสารแก่สมาชิกในชุมชนและประชาชนในพื้นที่ชนบท

2.4 เพื่อเพิ่มช่องทางของแหล่งการเรียนรู้และค้นคว้าด้วยตนเองที่ช่วยสร้างโอกาสในการเพิ่มขีดความสามารถและความเข้มแข็งแก่บุคคลและชุมชน

3. กรอบแนวคิด/ ความจำเป็น

เจตนารมณ์ของกฎหมายได้กำหนดให้ กทช. มีหน้าที่จัดให้มีบริการโทรคมนาคมโดยทั่วถึง โดยมุ่งเน้นความสำคัญไปยังพื้นที่ชนบท พื้นที่ผลตอบแทนต่ำ ฯลฯ เพื่อให้บรรลุเจตนารมณ์และวัตถุประสงค์ดังกล่าว กทช. จึงได้กำหนดพื้นที่เป้าหมายและจัดลำดับความสำคัญของพื้นที่ดำเนินการ ซึ่งอยู่ในเขตชนบทห่างไกลที่ขาดแคลนบริการและไม่มีศักยภาพในการพัฒนาให้เป็นพื้นที่เชิงพาณิชย์ได้ภายใต้สภาพตลาดและปัจจัยแวดล้อมในปัจจุบัน โดยมอบหมายให้ผู้รับใบอนุญาตดำเนินการจัดให้มีบริการในพื้นที่ดังกล่าวเป็นหลัก เพื่อกระจายบริการออกไปสู่ท้องถิ่นในทุกภูมิภาคของประเทศให้เกิดความสมดุลและทั่วถึงมากขึ้น

4. แนวทางดำเนินงาน

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ กทช. ได้กำหนดแนวทางดำเนินงานไว้ดังต่อไปนี้

4.1 กทช. จะเป็นผู้พิจารณาคัดเลือกพื้นที่เป้าหมายที่มีความเหมาะสมตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด โดยจะสำรวจความต้องการของชุมชนและความเหมาะสมของสถานที่จัดตั้งจากข้อมูลที่ได้รับรวบรวมจากข้อมูลสถิติแบบสอบถาม การสุ่มสำรวจพื้นที่จริงประกอบกับข้อมูลจากการร้องขอโดยตรงที่มาจากพื้นที่ต่างๆ

4.2 ชุมชนต่างๆสามารถยื่นแสดงความประสงค์ขอรับการสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตในพื้นที่ของตน โดยจัดส่งข้อมูลตามแบบสอบถามมายังสำนักงาน กทช. เพื่อขอรับการพิจารณาคัดเลือก

4.3 ผู้รับใบอนุญาตที่ได้แสดงความประสงค์จะดำเนินการและได้รับมอบหมายภารกิจในการจัดตั้งศูนย์บริการอินเทอร์เน็ต จะแบ่งความรับผิดชอบในการดำเนินการจัดตั้งศูนย์ฯ ในพื้นที่เป้าหมาย ตามจำนวนและขอบเขตการดำเนินการตามที่ กทช. กำหนด

4.4 กทช. จะจัดทำโครงการเสริมสร้างความยั่งยืนของศูนย์บริการอินเทอร์เน็ต โดยจัดฝึกอบรมสัมมนา กิจกรรมต่างๆ เพื่อกระตุ้นความสนใจ การตระหนักถึงประโยชน์ของการใช้บริการ และพัฒนาขีดความรู้ความสามารถที่เกี่ยวข้องให้แก่ชุมชน ทั้งนี้ กทช. ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความร่วมมือของคนในชุมชน เพื่อให้สามารถรับผิดชอบดูแลศูนย์ฯ ได้ด้วยตนเองต่อไปในระยะยาว

4.5 กทช. จะติดตามผลความก้าวหน้าและประเมินผลการดำเนินงานในพื้นที่อย่างต่อเนื่องเป็นระยะๆ

5. จำนวนเป้าหมาย

ศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตประจำชุมชน ประมาณ 400 แห่ง

6. ระยะเวลาดำเนินการ

ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมที่ได้รับมอบหมายภารกิจจาก กทช. จะรับผิดชอบดำเนินการจัดตั้งศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตตามพื้นที่ที่ กทช. กำหนด ให้แล้วเสร็จภายใน 1 ปี นับจากวันที่ได้รับรายชื่อพื้นที่จาก กทช.

7. งบประมาณ

งบประมาณสำหรับการดำเนินการจัดตั้งศูนย์ฯ เป็นไปตามที่ กทช. กำหนดไว้ในข้อกำหนดและเงื่อนไขการดำเนินการดำเนินการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ประจำปี 2553 โดยมีขอบเขตการดำเนินการที่จะต้องจัดให้มีสำหรับศูนย์ฯ แต่ละแห่ง ดังนี้

- เครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล พร้อมระบบปฏิบัติการ	จำนวน 10 ชุด
- เครื่องคอมพิวเตอร์ทำหน้าที่แม่ข่าย	จำนวน 1 ชุด
- ระบบอุปกรณ์เครือข่าย พร้อม อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง	จำนวน 1 ระบบ
- เครื่องพิมพ์แบบเลเซอร์ ประเภท All-in-one	จำนวน 1 เครื่อง
- เครื่องโทรศัพท์	จำนวน 1 เครื่อง
- จานรับสัญญาณดาวเทียม	จำนวน 1 ชุด
- เครื่องเล่นดีวีดี	จำนวน 1 เครื่อง

- เครื่องปรับอากาศ จำนวน 1 เครื่อง
- ชุดโต๊ะ เก้าอี้ จำนวน 11 ชุด
- ค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงและตกแต่งสถานที่ (เริ่มแรก)
- ค่าใช้จ่ายในการประชาสัมพันธ์ภายในท้องถิ่น
- ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมผู้ดูแลศูนย์
- ค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการศูนย์

8. หลักเกณฑ์การคัดเลือกชุมชน

กทช. มีนโยบายในการสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตในพื้นที่เป้าหมายซึ่งเป็นชุมชนผู้มีรายได้น้อยหรือชุมชนที่ตั้งในเขตชนบท โดยมีหลักเกณฑ์การพิจารณา ดังต่อไปนี้

8.1 ความเหมาะสมของสถานที่

- ต้องมีสถานที่ซึ่งอาจเป็นของหน่วยราชการ เช่น โรงเรียน ห้องสมุด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานที่ไม่มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหากำไร เช่น สมาคม หรือ มูลนิธิ ที่จะสามารถปรับปรุงให้เป็นศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตได้ โดยมีขนาดพื้นที่ไม่น้อยกว่า 50 ตารางเมตร กรณีเป็นสถานที่ในแหล่งชุมชน เช่น ในตลาด จะได้รับการพิจารณาเป็นพิเศษ

- มีสาธารณูปโภคพื้นฐานเข้าถึง มีความปลอดภัยในการเดินทางเข้าถึงสถานที่ และสามารถเปิดให้บริการแก่ชุมชนได้นอกเวลาทำการราชการ

- ยังไม่มีร้านค้าของเอกชนเปิดให้บริการอินเทอร์เน็ตในพื้นที่บริเวณใกล้เคียงกับสถานที่ขอรับการจัดตั้งศูนย์บริการอินเทอร์เน็ต

8.2 ความพร้อมด้านบุคลากร

- ทักษะคิดและแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์บริการอินเทอร์เน็ต การตระหนักถึงประโยชน์ของเทคโนโลยีและการสื่อสารต่อคนในชุมชน แนวทางการส่งเสริมให้คนในพื้นที่ได้เข้าถึงและได้รับประโยชน์จากศูนย์ฯ อย่างเต็มที่

- ศักยภาพของบุคลากรที่เข้ารับหน้าที่เป็นผู้บริหารจัดการศูนย์บริการอินเทอร์เน็ต รวมถึงผู้ดูแลงานทั่วไปของศูนย์ฯ

8.3 ความร่วมมือและการสนับสนุนภายในชุมชน

- ความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ความพร้อมที่จะให้ความร่วมมือในการบริหารจัดการ และสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน เช่น ค่าไฟฟ้า ค่าซ่อมบำรุงรักษาอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ค่าตอบแทนสำหรับคนดูแลศูนย์บริการอินเทอร์เน็ต เพื่อให้ศูนย์ฯ สามารถยืนหยัดอยู่ได้ด้วยตนเองในระยะยาว

9. เงื่อนไขในการดำเนินการ

สำหรับชุมชนในพื้นที่เป้าหมายที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์บริการอินเทอร์เน็ต จะต้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

9.1 ให้จัดตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการศูนย์บริการอินเทอร์เน็ต เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบดูแลกิจการทั่วไปของศูนย์ฯ ให้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

(1) องค์ประกอบของคณะกรรมการบริหารจัดการศูนย์บริการอินเทอร์เน็ต

ควรมาจากการคัดเลือกกันเองของสมาชิกชุมชน ซึ่งเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น มีความผูกพันและมุ่งมั่นที่จะพัฒนาชุมชนที่ตนอยู่อาศัย โดยควรประกอบด้วยภาคส่วนต่างๆ เช่น ภาคประชาชน ภาคเอกชน ภาครัฐ (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหรือเทศบาล) สถาบันการศึกษา

(2) หน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการบริหารจัดการศูนย์บริการอินเทอร์เน็ต

(2.1) จัดทำแผนและรายงานต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการศึกษาความต้องการ และจัดให้มีบริการที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น เช่น

- (i) แผนการปฏิบัติงานสำหรับการดำเนินงานศูนย์ฯ
- (ii) บันทึกการใช้บริการของศูนย์ฯ ในแต่ละวัน
- (iii) บันทึกการจัดเก็บรายรับ (กรณีที่มีการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการใช้บริการ) และรายการรายจ่าย (เช่น ค่าวัสดุสิ้นเปลืองที่ใช้ ค่าน้ำไฟ) ในแต่ละวัน

(2.2) จัดส่งรายงานผลการปฏิบัติงานประจำเดือนเสนอต่อ กทช. ทุกไตรมาส โดยรายงานต้องมีองค์ประกอบอย่างน้อย ดังนี้

- (i) ความก้าวหน้าการดำเนินงาน เช่น จำนวนผู้เข้าใช้บริการ บริการที่เปิดให้บริการ รายรับและรายจ่ายที่เกี่ยวข้อง
- (ii) การประเมินผลความพึงพอใจของผู้บริการศูนย์ฯ
- (iii) อุปสรรค ปัญหาที่เกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข

(2.3) รักษาดูแลบรรดาทรัพย์สินภายในศูนย์ฯ ให้ครบถ้วนและอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ปกติ หากมีการชำรุดเสียหาย จะต้องซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพใช้งานได้หรือแจ้งให้ศูนย์บริการของผู้ขายดำเนินการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นโดยเร็ว

(2.4) กรณีที่มีแผนการหารายได้พิเศษของศูนย์บริการอินเทอร์เน็ต เช่น รับพิมพ์งาน รับจ้างทำสื่อสิ่งพิมพ์ หรือ การขายสินค้า จะต้องแจ้งให้ กทช. ทราบล่วงหน้า

10. การดำเนินการเพื่อสร้างความยั่งยืนของศูนย์ฯ และส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชน

เพื่อความคุ้มค่าของทรัพยากรงบประมาณ ลดการทำงานซ้ำซ้อนของหน่วยงานต่างๆ ที่ดำเนินการส่งเสริมการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานในพื้นที่ รวมไปถึงการกระตุ้นส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของชุมชน เพื่อนำไปสู่การพึ่งพาตนเองให้มากขึ้น กทช. ได้กำหนดแนวทางการดำเนินการไว้ดังต่อไปนี้

10.1 กิจกรรมการประชาสัมพันธ์ศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตและการฝึกอบรม

(1) พัฒนาเว็บไซต์สำหรับศูนย์ฯ โดยเฉพาะ เพื่อเป็นสื่อกลางในการค้นคว้า แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ของผู้ดูแลศูนย์ฯ ผู้ใช้บริการและประชาชนทั่วไป และให้มีการเชื่อมโยงเข้ากับแหล่งข้อมูลและสื่อการเรียนรู้ของหน่วยงานต่างๆ และโครงการ e-learning ต่างๆ ของ กทช.

(2) จัดสัมมนาให้แก่ผู้ดูแลศูนย์ฯ เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ ความรับผิดชอบและสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกัน

(3) ส่งเสริมการผลิตวิทยากรที่มีความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อให้มีบุคลากรที่มีทักษะความสามารถจำนวนเพียงพอในการเผยแพร่ความรู้ให้แก่ผู้ใช้บริการ

(4) จัดสัมมนา กิจกรรมเพื่อประชาสัมพันธ์การจัดตั้งศูนย์ฯ และคุณประโยชน์ของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้แก่ประชาชนในพื้นที่ โดยใช้แนวคิดการสร้างการมีส่วนร่วมให้คนในชุมชนตระหนักถึงประโยชน์และมีความเป็นเจ้าของร่วมกัน

(5) จัดอบรมด้านเทคนิคและความรู้ต่างๆ อย่างต่อเนื่องให้แก่ผู้ใช้บริการ เพื่อให้สามารถประยุกต์ใช้ทรัพยากรและสื่อการเรียนรู้ต่างๆ ได้

(6) สนับสนุนการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ และการนำเสนอเนื้อหาข้อมูลข่าวสารและบริการที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายเพื่อตอบโจทย์ความต้องการที่มีความหลากหลาย

10.2 กิจกรรมการติดตามประเมินผล

(1) จัดประชุมเพื่อติดตามประเมินผลปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานในพื้นที่เป้าหมาย

(2) ประสานการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจากทุกภาคส่วน เพื่อหลีกเลี่ยงการทำงานซ้ำซ้อน และร่วมมือกันพัฒนาองค์ความรู้ต่างๆ ให้แก่ชุมชนด้วยแนวคิดการพึ่งพาตนเองของชุมชน เพื่อให้การดำเนินงานของศูนย์ฯ เกิดความยั่งยืน

11. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

11.1 มีศูนย์การค้นคว้าและเรียนรู้แห่งใหม่ในชุมชนซึ่งสมาชิกในชุมชนสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกันมากขึ้น

11.2 ช่วยลดความเหลื่อมล้ำในความสามารถและโอกาสในการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศระหว่างสังคมเมืองและสังคมชนบท ระหว่างผู้มีรายได้และผู้ด้อยโอกาสในสังคม

11.3 เพิ่มโอกาสในการสร้างอาชีพและรายได้ให้แก่ชุมชน ส่งเสริมการพึ่งพาตนเองและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มเด็ก คนพิการ ผู้สูงอายุ ผู้มีรายได้น้อย ผู้ด้อยโอกาสในสังคม